

Reischl Gábor

FÖLD-HÁZ

Kiállítás megnyitó beszéd

A földből épült épületnek: teste van, és lelke... lélegzik, él, és ahogy kell, elmúlik. A földből épült épületnek tömege van, igazán helyén van, nem mobil... A föld-ház *helyénvaló!*

A föld-ház kommunikál: fényvel-levegővel, nappaltűzzel; játszik mindezekkel... Amint a 60-80 cm-es földfalak mentén az ablakon a fény beözönlik vagy beszűrődik, a költészet költözik a házba... A föld-ház vendégül lát, átölel, mint a szerető asszony, formái lágyak, de mégis van tartása, tudja mit akar, de érzi határait, szeretni lehet, mert szeretetet ad.

Felvetődik a kérdés: a földből való építés a szegények építészete? – hisz itt a *medencében* a tehetősebb téglából-kőből épített, mert volt pénze... Volt aki megvásárolhatónak gondolta az örökkévalóságot.

Valóban, alapvető építészeti kérdés az idő. Mennyi?... miért? Emlékművet építünk? vagy házat-otthont?

A föld és az otthon összetartozó szavak... És a további kérdés az ország jövője, Magyarország jövője: tud-e az ország otthonná válni? Tud-e marasztalni? Vagy ismét a kalandozások korát fogjuk élni... Mi megyünk, mások jönnek.

A földháznak barátja a fa... rokonok, ragaszkodnak egymáshoz, a szalma a törek: az élet, ezekkel igencsak megvan, de a víztől megbolondul, elérzékenyül, lágság keríti hatalmába, honvágy vissza a múltba, ahonnan vétetett; nehéz a visszatérést megakadályozni...

Vajon most mi tudunk-e általa, vele továbblépni a jövőbe? Megérteni szellemét, nem ellene cselekedni, hanem segíteni a kiteljesedését, a megtestesülését.

A sokasodó példák mutatják: igen!... Ha a napépítész és a földépítész összefog, és ha valóban energiaházartásban gondolkodunk, ahol kulcsszó: a gazdálkodás...

Gazdálkodás térben és idővel, a magunk erejével, tehetségével – szellemünkkel, természeti adottságainkkal: vizeinkkel, növényzettel, állatvilággal és a mindezeket hordozó anyafölddel, amelyből vétettünk – ahová igyekszünk és ami véd és otthont ad életünk folyamán, ha az anyaföldből házat építünk, föld-házat emelünk...

Kemény Bertalan

A VÁNDORGYŰLÉS MEGNYITÓJA

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Reischl Gábor szavai után engedjék meg, hogy elmondjam, milyen terveink vannak. Hiszen találkozásaink műfaját nem könnyű meghatározni. Nem tudományoskodó konferenciák, s nem is klubdelutánok ezek; barátaink egyre bővülő körből érkeznek; a falu jövője iránt elkötelezett emberek. Egymást hívják az egyszer itt jártak, talán azért is, mivel az 1-1/2 napos együttlét, ha nem is hosszú idő, de arra elegendő, hogy az egymásra kíváncsiak a vándorgyűlés végén már várják a következőt, s néhányan azt is megfogalmazzák, mi legyen egy esztendő múlva a téma.

Úgy tűnik, valamit sikerült beindítani. S mivel sokféle irányból, körből jöttünk össze, engedjék meg, hogy eláruljam, mi foglalkoztatta csütörtöki asztaltársaságunkat az Első Magyar Sörcearnokban.

Többen fontosnak tartanánk megújuló energiaforrásaink alkalmazását áttekinteni; mi az, amit ebben a hazai kutatás-fejlesztés eddig elért, hol működnek megtekinthető referencia berendezések? Van-e lehetőség ezekből néhány megoldást hatékony rendszerbe kapcsolni?

A múlt esztendei „helyi gazdaság”-témát folytatnánk azon élelmiszeripari technológiás berendezések ismertetésével, amelyek falvak, vagy legfeljebb kistérségek termékeit versenyképesen képesek feldolgozni.

Szeretnénk megvitatni egy olyan tervezési tevékenység feltételeit, amely az öregedő és funkcióikban átalakuló apró- és kisfalvak rehabilitációjának építészeti, településrendezési keretét adhatják (belterületi telkek összevonása, külterületi földrendezés, a településközpont „fejlesztése” építészeti aprómunkával, stb.).

Társaságunk szeretne kezdeményezni egy, a kor követelményeinek megfelelő falukutató mozgalmat. Egyelőre Kárpátalján, az Ungvári Egyetem magyar hallgatói körében indítunk be faluszemináriumot.

Terjed a testvérfalu-mozgalom. Össze kívánjuk gyűjteni az ezzel kapcsolatos információkat, s tervezzük egy módszertani segédlet kiadását.

Ismert, hogy kezd a kistérségfejlesztésre irányulni a közfigyelem. Ám számtalan kérdés is felmerül, s nagy a szakmai tülekedés. Tapasztaljuk, hogy a készülő kistérségi programok leggyengébb fejezete épp az ún. *humán erőforrás-fejlesztés*. Szükség volna egy ilyen tárgyú rendezvényre.

Gondolkodnunk kell a kistérségi szintű oktatási- és művelődéspolitikai lehetőségéről. (Kistérség-szintű földrajz és történelemoktatás (nem helytörténet!) – beszélgetőkörök, asztaltársaságok, kis „kaszinók” népfőiskolák, a meglévő iskolák s intézmények együttműködésének lehetőségei egy új minőségért, a helyi gazdasági tényezőkkel való kapcsolat, stb.)

Érdeklődésünk homlokterében az említett témák állnak. Kérem, hogy akit valamelyik érdekel, jelezze. Negyedik vándorgyűlésünk arról fog szólni, amit Ti kezdeményeztek, ahogy azt Krizsán András barátunk tette és lebonyolította, köszönet érte, Neki és segítőknek.